

מגמות בסיכוני הלבנת הון בתקופת הקורונה – פרסום הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

זמן קריאה: 3 דקות

נגיף ה-COVID-19 ('קורונה') גרם לשינויים רבים סביב העולם, בין היתר גם בתחום הפיננסי. בראש שינויים אלו ניתן למצוא את האצת קצב המעבר לפעילות מרחוק, ובתוך כך גם את קיומם של סיכונים חדשים להלבנת הון ולפשיעה פיננסית.

לאחרונה, הוציאה הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ('הרשות') מסמך שכותרתו "[מגמות בסיכוני הלבנת הון בעידן הקורונה ודרכי התמודדות אפשריות](#)" ('מסמך המגמות').

במסגרת עדכון זה נבקש להביא בפניכם את עיקרי מסמך המגמות, תוך שימת דגש להשלכותיו על חובות הכרת הלקוח והדיווח הנובעות מחוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000 והצווים שהותקנו מכוחו.

1. הרשות סוקרת מספר מגמות בהלבנת הון ופשיעה פיננסית בתקופת הקורונה בישראל:

- **הונאות רפואיות** - עלייה של עשרות אחוזים ויותר במקרי הונאה רפואית המבוצעים בחסות משבר הקורונה, כולל דיווחים בלתי רגילים עקב פעילות חריגה הקשורה לשיווק של ציוד היגיני בישראל וייצוא ציוד לחו"ל, בדגש על מסיכות מגן ו"טיפולים" לקורונה.
- **הונאות סייבר** - שיעור הונאות גבוה, ביניהן סוגי מתקפות בולטים כגון SMS, SIM SWAPPING, PHISING והשתלטות על מחשבים מרחוק.
- **הלוואות** - עלייה ניכרת בהיקף ההלוואות הניתנות ב"שוק האפור".
- **התחזות** - ניצול הריחוק החברתי לצורך התחזות ללקוח אחר וביצוע פעולות בשמו. בחלק ניכר מהמקרים המדווחים, מדובר בפעילות שאינה תואמת את פרופיל בעל החשבון, אשר עוררה את חשדו של הגורם המדווח.
- **הונאות בכרטיס חיוב** - ישנו גידול משמעותי באחוז ההונאות בכרטיסי חיוב, בעיקר אלו המבוצעות באמצעות האינטרנט וכן נצפה גידול בהיקף העסקאות החשודות, דוגמת עסקה לשיווק "תרופות" לקורונה.
- **התגברות בפשיעה המקוונת** - גידול בעיקר בתחום ההימורים, סחר בסמים ועבירות באינטרנט.
- **זירות סוחר בניירות ערך** - זינוק חד בנפחי הפעילות בזירות סוחר, כאשר גידול זה עשוי להוות קרקע פוריה לפעילות עבריינית. הרשות מציינת בהקשר זה כי רשויות זרות דיווחו על עלייה חדה בניסיונות העוקץ בתקופת הקורונה, בדגש על זירות סוחר. רשות ניירות ערך בארה"ב אף הפסיקה את המסחר במניותיהן של 32 חברות שונות בגין חשד בנושא.
- **עבירות מס** - בתחום זה מוקדם להעריך האם הקורונה הביאה לגידול/שינוי בעבירות המס, בין היתר כיוון שחלק מהדיווחים מבוצעים בסוף שנה.

2. הרשות מתייחסת למספר "דגלים אדומים" שעשויים לסייע באיתור אותן הונאות פיננסיות והלבנת הון, עיקרם בתמצית להלן:

- שינויים בדפוסי התנהגות של לקוחות- שינוי תחום עיסוק לתחום בו לא פעלו בעבר, בדגש בתחומים הקשורים לרפואה ו/או העברות בסכומים גבוהים שאינם תואמים את פרופיל הלקוח; מבנה תאגידי לא מובן של החברה או פרטי זיהוי מעוררים חשד; בקשות שינוי פרטי/שיטת תשלום חשודות; חברה שמוכרת ציוד רפואי מבלי שקיים תיעוד לפעילות רכש של אותו ציוד או של חומר גלם לשם יצורו ועוד.
- הונאות סייבר- מצבים בהם הלקוח לא שולט בפרטי הזדהות או מסתייע בגורם שלישי; אופן התנסחות בכתב שאינו תואם את הגורם הפונה; כתובות דוא"ל חשודות; שימוש במאפייני התנהלות שונים מהרגיל; שימוש ב-DOMAIN חשודים המזכירים אתרים רגילים ועוד.
- העברות כספים- שימוש בחשבון בנק פרטי לצורך ביצוע פעילויות עסקיות; העברות מרובות מגורמים שונים ובסכומים נמוכים; העברות כספים מידיעות מחשבון אחד לחשבון אחר של הכנסות שהתקבלו כתוצאה ממכירת ציוד או שירות בדגש על תחום הרפואה.

3. לבסוף, נותנת הרשות המלצות/הוראות לגורמים המדווחים בהקשרי מרמה/הלבנת הון בעת הנוכחית:

- בקשה לשלב במסגרת הדיווחים הבלתי רגילים לרשות ביטוי מפתח עם המילה "קורונה".
 - חשיבות רבה לתגובה מיידית במקרה של הונאה וכן שילוב במסגרת הדיווחים הבלתי רגילים ביטוי מפתח עם המילים "הונאה ומרמה".
 - ביצוע אימות באמצעים מקוונים שמטרתו לבדוק האם אותה יישות אכן עוסקת בתחום עליו מצהירה וכי פעלה בו בעבר.
 - הגברת ערנות סביב פעילות פיננסית של חברות קטנות או בינוניות שנקלעו למשבר כתוצאה מהקורונה (למשל חברות בתחומי התיירות, ההסעדה והבידור) אשר גורמים עבריינים עשויים לנצל את הקשיים אליהן נקלעו.
 - הקפדה גוברת על זיהוי "נהנה סופי" (UBO).
- אנו סבורים כי מסמך המגמות וההמלצות/הוראות שבו, טומן בחובו הזדמנות, ואולי אף צורך, בבחינת נהלי הכרת הלקוח והדיווח אצל הגופים המדווחים לרשות בהתאם לרוח התקופה. כמו כן, דומה שבמקרים המתאימים יש מקום לשוב ולבחון את הנהלים העוסקים בסיווג רמת הסיכון של חשבונות אותם מנהל הגורם המדווח.
- אין ספק שהגורמים המדווחים נדרשים להתייחס ב"חשדנות בריאה" לפעולות חריגות שמוסברות על ידי מבצען כ"אילוצי קורונה" ובשעת הצורך לדווח דיווחים בלתי רגילים בהתאם.

משרדנו, המתמחה בתחום איסור הלבנת הון ובליווי גופים מדווחים ביישום הוראות הדין הכרוכות בכך, ישמח לסייע בכל סוגיה המתעוררת בקשר עם עדכון זה.

הילה שמעון, שותפה
hilas@gornitzky.com

עו"ד ארז הראל, שותף
harel@gornitzky.com

יחיאל ציפורי, עו"ד בכיר
yechielz@gornitzky.com

